

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 1.6.2023
SWD(2023) 168 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI
REZUMAT AL RAPORTULUI PRIVIND EVALUAREA IMPACTULUI

[...]

care însoțește documentele

**COMUNICAREA COMISIEI Aprobarea conținutului unui proiect de Comunicare a
Comisiei**
**Orientări privind aplicabilitatea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea
Uniunii Europene în cazul acordurilor de cooperare orizontală**

**REGULAMENTUL (UE) .../... AL COMISIEI din XXX privind aplicarea
articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
anumitor categorii de acorduri de cercetare și dezvoltare**

**REGULAMENTUL (UE) .../... AL COMISIEI din XXX privind aplicarea
articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
anumitor categorii de acorduri de specializare**

{C(2023) 3448 final} - {SEC(2023) 212 final} - {SWD(2023) 167 final}

Fișă rezumat

Evaluare a impactului care însoțește regulamentele orizontale revizuite de exceptare pe categorii („regulamentele orizontale de exceptare pe categorii”) și orientările revizuite privind acordurile de cooperare orizontală („orientările orizontale”)

A. Necesitatea de a acționa

Care este problema și de ce constituie o preocupare la nivelul UE?

Evaluarea a confirmat faptul că regulamentele orizontale de exceptare pe categorii și orientările orizontale sunt instrumente utile care facilitează în mare măsură demersul de autoevaluare a acordurilor orizontale în temeiul legislației UE în materie de concurență. Cu toate acestea, evaluarea a identificat și anumite domenii în care normele nu funcționează bine sau în care ar putea funcționa mai bine. Prin urmare, după evaluarea impactului modificărilor propuse, s-a considerat că este oportun să se revizuiască regulamentele orizontale de exceptare pe categorii și orientările orizontale. Au fost identificate două probleme principale.

În primul rând, evaluarea a indicat că **întreprinderile mici și mijlocii („IMM-urile”) întâmpină dificultăți atunci când efectuează ele însele evaluarea conformității acordurilor lor de C-D și de specializare cu articolul 101 din tratat în baza regulamentelor orizontale de exceptare pe categorii**. Cooperarea în materie de C-D și de specializare este importantă pentru IMM-uri, deoarece cooperarea cu alte IMM-uri sau cu întreprinderi mai mari le poate oferi acces la resurse, finanțare și cunoștințe. Incertitudinea legată de conformitatea unei potențiale cooperări în materie de C-D sau de specializare poate duce la renunțarea la cooperare, ceea ce antrenează oportunități pierdute și întârzieri în materie de inovare. IMM-urile au precizat că întâmpină dificultăți deosebite în aplicarea definițiilor din regulamentele orizontale de exceptare pe categorii, în definirea piețelor relevante și calcularea cotelor de piață, precum și în interpretarea condițiilor de exceptare prevăzute în Regulamentul privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri de cercetare și dezvoltare („Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de cercetare și dezvoltare”). Prin urmare, pentru a evalua conformitatea cooperării lor cu legislația în materie de concurență, IMM-urile depind adesea de disponibilitatea unui sprijin extern costisitor.

În al doilea rând, există îngrijorări legate de **protejarea inadecvată a concurenței în materie de inovare** în anumite cazuri în care întreprinderile încheie acorduri de C-D pentru care nu este posibil să se calculeze cote de piață. Sfera de siguranță prevăzută în Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de cercetare și dezvoltare se aplică acordurilor de C-D în cazul cărora părțile la acord au o cotă de piață cumulată de cel mult 25 % pe piața (piețele) pentru produsele sau tehnologiile care vor fi îmbunătățite, substituite sau înlocuite cu produse ori tehnologii care rezultă din activitatea comună de C-D. Cu toate acestea, întreprinderile pot încheia și **acorduri de C-D în scopul dezvoltării de produse sau tehnologii care nu vor îmbunătăți sau înlocui produsele sau tehnologiile existente, dar care vor crea o piață complet nouă**. Astfel de acorduri de C-D sunt tratate în prezent în Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de cercetare și dezvoltare ca acorduri între neconcurenți și, prin urmare, pot beneficia de exceptarea pe categorii fără nicio condiție referitoare la dinamica concurențială la nivelul C-D. Întreprinderile se află însă în concurență în etapa de C-D și încearcă să fie primele care introduc pe piață produse și tehnologii. Prin urmare, în anumite cazuri, acordurile de C-D referitoare la dezvoltarea de produse sau tehnologii care vor crea o piață complet nouă ar putea restrânge concurența în materie de inovare fără a îndeplini condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) din tratat.

Care este rezultatul urmărit?
Obiectivul general al inițiativei este de a facilita cooperarea întreprinderilor în moduri care sunt oportune din punct de vedere economic și fără efecte negative din punctul de vedere al politicii în domeniul concurenței. În paralel, inițiativa urmărește, de asemenea, simplificarea supravegherii administrative de către Comisie, autoritățile naționale de concurență și instanțele naționale.
Care este valoarea adăugată a acțiunii la nivelul UE (subsidiaritate)?
În temeiul articolului 3 din tratat, UE are competența exclusivă de a stabili normele în materie de concurență necesare pentru funcționarea pieței interne. Regulamentele orizontale de exceptare pe categorii prevăd o sferă de siguranță, prin derogare de la legislația UE în domeniul concurenței, care poate fi acordată numai la nivelul UE. În ceea ce privește necesitatea și valoarea adăugată a adoptării regulamentelor orizontale revizuite de exceptare pe categorii, mai degrabă decât să se permită ca aceste regulamente să nu mai fie valabile, evaluarea indică faptul că regulamentele simplifică autoevaluarea și sporesc gradul de securitate juridică pentru întreprinderile care încheie acorduri de C-D și de specializare, precum și că aceste regulamente oferă un cadru comun pentru aplicarea articolului 101 din tratat acestor tipuri de acorduri de către autoritățile naționale de concurență și instanțele naționale.
B. Soluții
Care sunt diferitele opțiuni disponibile pentru atingerea obiectivelor? Există o opțiune preferată?
Scenariul de referință pentru fiecare dintre cele două domenii care fac obiectul evaluării impactului este menținerea normelor și a orientărilor prevăzute în regulamentele orizontale de exceptare pe categorii și în orientările orizontale din 2010 (scenariul de referință pentru ambele domenii).   Opțiuni de facilitare a aplicării regulamentelor orizontale de exceptare pe categorii de către IMM-uri: Conform opțiunii 1, ambele regulamente orizontale de exceptare pe categorii ar prevedea o exceptare specifică pentru acordurile încheiate de IMM-uri. Exceptarea ar face obiectul anumitor criterii elaborate în mod specific pentru IMM-uri, astfel încât acestea să nu mai fie nevoite să definească piețele relevante sau să calculeze cotele de piață atunci când își evaluează acordurile. Prin opțiunea 2 s-ar limita sau s-ar elimina, în cazul acordurilor de C-D încheiate de IMM-uri, condiția (condițiile) de acces prevăzută (prevăzute) la articolul 3 alineatele (2) și (3) din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de cercetare și dezvoltare, care impune (impun) părților la astfel de acorduri să ofere acces deplin la rezultatele finale ale activității comune de C-D, precum și acces la know-how-ul preexistent pentru a beneficia de exceptarea pe categorii. Prin opțiunea 3 s-ar extinde domeniul de aplicare al Regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de specializare prin lărgirea sferei definiției referitoare la specializarea unilaterală astfel încât să includă acordurile încheiate între mai mult de două întreprinderi. Acest lucru ar fi deosebit de relevant pentru IMM-uri, deoarece, având în vedere dimensiunea și resursele lor limitate, o specializare eficace poate presupune cooperarea între mai mult de două părți.   Opțiunea preferată este opțiunea 3. Această opțiune ar fi corelată cu introducerea de clarificări în orientările orizontale. Opțiunea 3 răspunde cel mai bine obiectivelor de asigurare a unei protecții eficace a concurenței și de asigurare a unei securități juridice adecvate. Prin extinderea domeniului de aplicare al Regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de specializare în cadrul opțiunii 3 și prin clarificările introduse se va contribui, de asemenea, la simplificarea supravegherii administrative de către Comisie, autoritățile naționale de

concurență și instanțele naționale.

Opțiuni referitoare la **nivelul potențial inadecvat de protecție a concurenței în materie de inovare**: Prin **opțiunea 1** s-ar introduce un nou prag pentru exceptarea acordurilor de C-D pentru care nu este posibil să se calculeze cotele de piață la momentul încheierii acordului. Acest prag ar fi corelat cu dinamica concurențială la nivelul C-D, și anume nivelul concurenței reziduale la nivel de C-D. Prin **opțiunea 2** s-ar menține exceptarea acordurilor de C-D pentru care nu este posibil să se calculeze cotele de piață la momentul încheierii acordului, sub rezerva celorlalte condiții prevăzute în Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de cercetare și dezvoltare (de exemplu, condițiile referitoare la accesul la rezultatele C-D, absența restricțiilor grave etc.), fără a introduce un nou prag. Cu toate acestea, opțiunea 2 ar introduce în Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de cercetare și dezvoltare o nouă dispoziție referitoare la competența Comisiei și a autorităților naționale de concurență de a retrage beneficiul exceptării în cazurile în care un acord individual de C-D nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) din tratat, în special în cazul în care un astfel de acord elimină concurența în materie de inovare. Opțiunea preferată este **opțiunea 2**. Opțiunea 2 ar răspunde cel mai bine obiectivelor de asigurare a protecției efective a concurenței și de asigurare a securității juridice, fără a crea costuri administrative și de conformare care ar fi disproporționate în raport cu problema identificată.

Care sunt punctele de vedere ale diferitelor părți interesate? Care sunt susținătorii fiecărei opțiuni?

Au avut loc diverse consultări în legătură cu opțiunile de politică pentru regulamentele orizontale de exceptare pe categorii: o consultare privind evaluarea inițială a impactului; o consultare publică deschisă pe baza unui chestionar online; chestionare specifice privind aspecte specifice; o consultare specifică a autorităților naționale de concurență; trei rapoarte ale experților; un atelier privind acordurile de C-D și acordurile de specializare; o consultare publică deschisă în baza publicării proiectelor de regulamente orizontale revizuite de exceptare pe categorii și a proiectului de orientări orizontale revizuite, precum și un atelier privind revizuirea Regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de cercetare și dezvoltare. Toate categoriile de părți interesate au salutat, în general, revizuirea regulamentelor orizontale de exceptare pe categorii și a orientărilor orizontale.

În ceea ce privește opțiunile de **facilitare a aplicării regulamentelor orizontale de exceptare pe categorii pentru IMM-uri**, doar câteva părți interesate și-au prezentat punctele de vedere. Experții care au fost consultați s-au opus introducerii unei **exceptări specifice pentru acordurile de C-D și acordurile de specializare încheiate de IMM-uri (opțiunea 1)** și **limitării sau eliminării condițiilor din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de cercetare și dezvoltare pentru acordurile de C-D încheiate de IMM-uri (opțiunea 2)**. Autoritățile naționale de concurență au indicat că nu aveau experiența necesară pentru a-și exprima o preferință clară. Extinderea **definiției acordurilor de specializare unilaterală** pentru a include mai mult de două părți (**opțiunea 3**) a fost testată prin publicarea proiectelor de texte revizuite și a primit aprobarea generală a părților interesate care au prezentat opinii.

În ceea ce privește opțiunile referitoare la **nivelul potențial inadecvat de protecție a concurenței în materie de inovare**, părțile interesate și-au exprimat, în general, o preferință clară pentru opțiunea 2. **Opțiunea 1**, și anume un nou prag legat de dinamica concurențială la nivel de C-D pentru acordurile de C-D pentru care nu este posibil să se calculeze cote de piață, ar duce, în principiu, la un grad mai ridicat de protecție a concurenței, prin reducerea posibilității ca această categorie de acorduri de C-D să intre în sfera de siguranță în cazurile în

care acordul ar prejudicia concurența în materie de inovare. În baza rezultatelor evaluării impactului, această opțiune ar implica autoevaluări mai complexe și un grad mai redus de securitate juridică pentru întreprinderile care intenționează să încheie acorduri de C-D din această categorie. Prin **opțiunea 2** s-ar menține nivelul actual de securitate juridică pentru această categorie de acorduri de C-D, aducându-se la cunoștință în același timp că este posibil ca, în anumite scenarii, astfel de acorduri să poată prejudicia concurența în materie de inovare, caz în care autoritățile de concurență pot retrage beneficiul exceptării pe categorii.

C. Impacturile opțiunii preferate

Care sunt avantajele opțiunii preferate?

Principalul beneficiu al opțiunii preferate în ceea ce privește **facilitarea aplicării regulamentelor orizontale de exceptare pe categorii pentru IMM-uri** este că aceasta ar spori securitatea juridică prin menținerea pragurilor cotei de piață și prin introducerea, în orientările orizontale, a unor îndrumări suplimentare privind aplicarea acestor praguri, restricțiile grave și condițiile de exceptare. Totodată, această opțiune ar menține concurența pe piață.

Principalul avantaj al opțiunii preferate în ceea ce privește **nivelul potențial inadecvat de protecție a concurenței în materie de inovare** este că aceasta ar aduce la cunoștință eventualele preocupări în materie de concurență, menținând, în același timp, securitatea juridică. Prin urmare, această opțiune nu ar crea costuri administrative și de conformare care ar fi disproporționate în raport cu problema identificată.

Care sunt costurile opțiunii preferate?

Opțiunea preferată în ceea ce privește **IMM-urile** va duce la o scădere a costurilor, datorită extinderii conceptului de acorduri de specializare astfel încât să includă mai multe părți decât se prevede în prezent și, de asemenea, datorită securității juridice sporite și clarificărilor introduse în orientările orizontale.

Opțiunea preferată în ceea ce privește **protejarea concurenței în materie de inovare** nu este susceptibilă să ducă la creșterea costurilor administrative sau de conformitate pentru întreprinderi.

Care sunt efectele asupra IMM-urilor și asupra competitivității?

Opțiunile preferate pentru **IMM-uri și concurența în materie de inovare** ar avea avantajul că întreprinderile ar putea să se bazeze în continuare pe aceleași norme și nu ar trebui să se adapteze la acte legislative noi și ar beneficia de o securitate juridică sporită sub forma unor clarificări, în orientările orizontale, privind aplicarea Regulamentelor orizontale de exceptare pe categorii.

Extinderea conceptului de specializare unilaterală ar duce la recunoașterea realității economice, și anume că uneori este necesară cooperarea cu mai multe părți pentru a obține economii de scară suficiente astfel încât să se asigure competitivitatea. Acest lucru va avea un impact important asupra IMM-urilor, prin faptul că ar facilita intrarea acestora pe piață și că ar reduce riscurile pe care nu le pot contracara atât de bine, spre deosebire de concurenții lor mai mari. Efectele negative asupra pieței interne sunt limitate, deoarece pragul cotei de piață cumulate de 20 % nu se modifică.

În plus, noua dispoziție din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de cercetare și dezvoltare care se referă la competența Comisiei și a autorităților naționale de concurență de a retrage exceptarea pe categorii, împreună cu orientările suplimentare privind scenariile în care este probabil să se recurgă la această competență, va aduce la cunoștință această competență și riscurile pe care le implică încheierea de acorduri care prejudiciază concurența

la nivelul C-D.
Va exista un impact semnificativ asupra bugetelor și a administrațiilor naționale?
În general, inițiativa nu ar avea implicații practice semnificative în ceea ce privește activitatea autorităților naționale de asigurare a respectării normelor antitrust. Aceasta din cauză că inițiativa nu ar modifica în mod fundamental structura de bază și cadrul de evaluare prevăzute de regulamentele orizontale de exceptare pe categorii (de exemplu, conceptele de restricții grave și de praguri ale cotei de piață). În plus, inițiativa nu ar avea niciun impact asupra bugetelor naționale.
Vor exista și alte efecte semnificative?
Pe lângă impactul direct asupra întreprinderilor, a concurenței și a pieței interne, se preconizează că fiecare dintre opțiunile preferate va genera, de asemenea, efecte indirecte pentru consumatori, care vor beneficia de pe urma unui grad mai ridicat de inovare și a unei game mai largi de opțiuni dacă se menține concurența la nivelul C-D. De asemenea, pragurile cotei de piață, condițiile de exceptare și listele de restricții grave vor asigura faptul că eficiența generată de acordurile de C-D și de specializare va ajunge la consumatorii finali și va compensa eventualele prejudicii.
Proportionalitatea
Opțiunea preferată pentru fiecare domeniu al normelor ar fi proporțională, deoarece nu se depășește ceea ce este necesar pentru a reajusta perimetrul sferei de siguranță al regulamentelor orizontale de exceptare pe categorii.
D. Măsuri subsecvente
Când va fi reexaminată politica?
Se prevede că aceste inițiative vor fi în vigoare timp de 12 ani. Comisia va monitoriza constant funcționarea normelor revizuite, prin intermediul propriei sale practici de asigurare a respectării legislației și al practicii autorităților naționale de concurență; prin monitorizarea chestiunilor de interpretare aduse în fața instanțelor naționale și ale Uniunii și prin contacte informale cu părțile interesate. Până cel târziu în iunie 2031, Comisia va face un bilanț al funcționării normelor revizuite și va elabora un raport de evaluare, printre altele, pe baza informațiilor colectate în cadrul demersului de monitorizare.